

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ-ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ
ΛΥΚΕΙΩΝ**

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ 2026**

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

A1.

α) Σύμφωνα με τον Χολάντερ το μπάσκετ είναι ένα άθλημα με αρχές επίκαιρες, σε έναν κόσμο που αλλάζει διαρκώς. Μια τέτοια αρχή είναι η απουσία σταθερών θέσεων, καθώς τόσο στο συγκεκριμένο άθλημα όσο και στη ζωή χρειάζεται η προσαρμοστικότητα για την αντιμετώπιση νέων συνθηκών και δεδομένων. Μια ακόμα αρχή κατά τον συγγραφέα είναι ο καθορισμός υψηλών στόχων, ακόμα κι αν αυτοί σε άλλους δείχνουν αδύνατοι, και η υπέρβαση των προσωπικών ορίων καθενός για την υλοποίησή τους.

β)

- **αφήγηση:** «Όταν ήμουν έξι ετών,... κανονική μπασκέτα»
- **μεταφορική χρήση γλώσσας:** «βιώσιμος προσανατολισμός»
- **ασύνδετο σχήμα:** «ισχυρός, βασικός, βιώσιμος»
- **ευθύς λόγος:** «Όταν ήμουν έξι ετών»
- **α' ρηματικό πρόσωπο:** «ο πατέρας μου»

2^η δραστηριότητα

A2.

α)

Ο τίτλος του κειμένου είναι **πρωτότυπος**, καθώς σε αυτόν χρησιμοποιείται η **προσωποποίηση** «να σώσει τον κόσμο», αποδίδοντας χαρακτηριστικά έμβιου όντος σε ένα άθλημα, καθώς και το σχήμα της **υπερβολής**, στοιχεία που κεντρίζουν το **ενδιαφέρον** του αναγνώστη. Ταυτόχρονα η ρητορική ερώτηση που χρησιμοποιείται στον τίτλο προσελκύει την **προσοχή** του αναγνώστη, τον **προβληματίζει** και τον προκαλεί να συνεχίσει την ανάγνωση του κειμένου, για να πάρει περισσότερες πληροφορίες, καθώς η ερώτηση

απαντάται μέσα στο κείμενο. Η απόδοση της ιδιότητας του σωτήρα στο μπάσκετ δηλώνεται μέσα από τη χρήση του δυνητικού ρήματος «μπορούσε», και αυτό σε συνδυασμό με το μόριο «θα», χαρακτηριστικό του χρόνου μέλλοντα, δημιουργεί, μέσα από μια υπόθεση, την προσδοκία στον αναγνώστη για ένα καλύτερο μέλλον και την εναπόθεση της ελπίδας του στο συγκεκριμένο άθλημα, στοιχείο που θα συγκινήσει ιδιαίτερα όλους όσοι αγαπούν την καλαθοσφαίριση. Το **ύφος** είναι άμεσο χάρη στην ευθεία ερώτηση. Το **λεξιλόγιο** είναι απλό και ταιριαστό στο κοινό στο οποίο απευθύνεται, το οποίο είναι το ευρύ κοινό. Ο τίτλος είναι **δηλωτικός** του περιεχομένου του κειμένου, καθώς προϊδεάζει για το θέμα του κειμένου, που είναι η κατάθεση της προσωπικής άποψης ενός συγγραφέα για το μπάσκετ, άποψη που δεν περιορίζει τις δυνατότητες του αθλήματος στο στενό πλαίσιο ενός γηπέδου. Τελικά, ο συγκεκριμένος τίτλος είναι επικοινωνιακά αποτελεσματικός.

β)

Η αναλογία που υπάρχει στη συγκεκριμένη παράγραφο αφορά στον άνθρωπο που παίζει μπάσκετ και σε όλους τους ανθρώπους γενικά που έχουν κάποιον στόχο. Όπως ο παίκτης του μπάσκετ πρέπει να αδιαφορήσει για τη βαρύτητα και να «πετάξει» ψηλά προς το καλάθι, που είναι ο στόχος του («Αψήφησε τη βαρύτητα, πέτα»), έτσι και οι άνθρωποι στη ζωής μας οφείλουμε, κατά τον συγγραφέα να μη φοβόμαστε να θέτουμε υψηλούς στόχους και να κάνουμε υπερβάσεις προκειμένου να τους πραγματοποιήσουμε. Ο συγγραφέας με τη συγκεκριμένη αναλογία επιδιώκει να εκλαϊκεύσει ένα δυσνόητο θέμα συνδέοντάς το με οικείες καταστάσεις. Ταυτόχρονα, προσδίδει στον λόγο του αισθητική αξία και παραστατικότητα, καθιστώντας τον ελκυστικό και προσιτό στον αναγνώστη.

γ)

- **δυσπιστία:** εμπιστοσύνη
- **αποσύνθεσης:** ενότητας
- **μεταβαλλόμενο:** σταθερό

3^η δραστηριότητα

A3.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο σε σχολική εφημερίδα. Αναγκαίος ο τίτλος, η χρήση του στοιχείου της επικαιρότητας και η χρήση του γ' προσώπου ενικού και πληθυντικού αριθμού, καθώς και α' πληθυντικού. Είναι επιτρεπτή και η χρήση του α' ενικού προσώπου, καθώς το ύφος της σχολικής εφημερίδας είναι οικείο.

Τίτλος: Πώς οι νέοι μπορούν να πετύχουν τα όνειρά τους;

Πρόλογος:

Αφόρμηση του συγκεκριμένου άρθρου από ανάγνωση κειμένου με θέμα τις αρχές του μπάσκετ. Σύνδεση του μπάσκετ με την επίτευξη των στόχων των σύγχρονων νέων και τα εφόδια που αυτοί χρειάζεται να διαθέτουν σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο.

Κύριο θέμα:

εφόδια των νέων:

-Προσωπικά χαρακτηριστικά/κοινωνικές και ψυχικές ικανότητες:

- Προσαρμοστικότητα στις αλλαγές.
- Επιμονή και υπομονή στην προσπάθεια.
- Αυτοπειθαρχία και υπευθυνότητα.
- Εντιμότητα, ειλικρίνεια, σεβασμός, αξιοπρέπεια.
- Συναισθηματική νοημοσύνη (συνεργασία, ενσυναίσθηση).
- Διαχείριση άγχους και αποτυχίας.
- Αυτοπεποίθηση, αισιοδοξία.

-Γνώσεις και δεξιότητες/πνευματικά εφόδια:

- Εκπαίδευση και συνεχής μάθηση.
- Ψηφιακές δεξιότητες, εξοικείωση με την τεχνολογία.
- Κριτική σκέψη και σωστή αξιολόγηση των πληροφοριών.
- Σφαιρική μόρφωση.
- Ξένες γλώσσες.

-Πολιτικά εφόδια:

- Δημοκρατικό φρόνημα.
- Ενημέρωση.
- Γνώση δικαιωμάτων, υποχρεώσεων.
- Συμμετοχή στα κοινά.
- Άσκηση κριτικής στην εξουσία.

Επίλογος:

Ανακεφαλαίωση, επισήμανση της ανάγκης συνεχούς ανανέωσης των εφοδίων των σύγχρονων νέων, προκειμένου να είναι σε θέση να υλοποιήσουν τους στόχους τους σε μια εποχή με κύριο χαρακτηριστικό τη μεταβλητότητα.

Οι ιδέες είναι ενδεικτικές.

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

B.1

Το ποιητικό υποκείμενο ζωγραφίζει τις μέρες του με ποιήματα. Συγκεκριμένα μέσα από την ποίηση δίνει ομορφιά και συναίσθημα στην καθημερινότητά του. Τα συναισθήματα το εμπνέουν και μετατρέπονται σε λέξεις («Παίρνω τα χρώματα απ' της καρδιάς τ' αλφαβητάρι»). Η σκέψη του λειτουργεί σαν εργαστήρι, όπου επεξεργάζεται ιδέες και εμπειρίες και από εκεί γεννιέται το ποίημα («τα υλικά απ' της σκέψης το εργαστήρι»). Η ποίηση, λοιπόν, γεννιέται από τη συνεργασία καρδιάς και νου, και κάνει τη ζωή πιο όμορφη και δημιουργική. (Λέξεις 64)

2^η δραστηριότητα

B.2

α)

- **α' ρηματικό πρόσωπο οριστικής:** «Ζωγραφίζω». Με τη χρήση της οριστικής το ποιητικό υποκείμενο δηλώνει με **βεβαιότητα** τον τρόπο με τον οποίο περνά τις μέρες του. Δείχνει έτσι κάτι **πραγματικό**.
- **α' ρηματικό πρόσωπο υποτακτικής:** «Να ζωγραφίσω». Με τη χρήση της υποτακτικής το ποιητικό υποκείμενο δηλώνει την **επιθυμία** του να υλοποιήσει το όνειρό του, που είναι να αλλάξει τον κόσμο μέσα από την ποίηση, να κάνει τη ζωή όλων των ανθρώπων πιο όμορφη, γεμάτη συναίσθημα και ελπίδα.

β)

- **μεταφορά:** «ταξιδεύω στη γη των εννοιών»
- **επανάληψη:** «Ζωγραφίζω», «Να ζωγραφίσω»
- **προσωποποίηση:** «όνειρο που με παιδεύει»

3^η δραστηριότητα

B3.

Οι τελευταίοι στίχοι εκφράζουν το όνειρο του ποιητικού υποκειμένου να αλλάξει τον κόσμο, να τον κάνει πιο φωτεινό, ειρηνικό και ανθρώπινο, γεμάτο χαρά και ελπίδα. Το όνειρό του αυτό θα το υλοποιήσει μέσω της ποίησης («Να ζωγραφίσω τις μέρες όλου του κόσμου με ποιήματα»). Το σύμβολο του ήλιου, που χρησιμοποιεί, εκφράζει τη φωτεινότητα, την αισιοδοξία και τη ζωή, ενώ τα παιδιά την αγνότητα και την ευτυχία («Γεμάτες ήλιο και γελαστά παιδιά»). Το ποιητικό υποκείμενο καταφέρει να εμπνεύσει τους σημερινούς νέους ανθρώπους να μοιραστούν το ίδιο όνειρο, καθώς το παρουσιάζει με ένταση και πάθος, μέσα από τα σύμβολα, τις εικόνες και τα σχήματα λόγου. Το μέσο της ποίησης που χρησιμοποιεί, αυτής της σπουδαίας τέχνης, είναι κατάλληλο, καθώς αυτή καταφέρει να στοχεύσει κατευθείαν στις καρδιές των νέων και να τις ευαισθητοποιήσει, ώστε αυτοί να θελήσουν να προσπαθήσουν είτε μόνος του ο καθένας είτε σε συνεργασία με άλλους να φέρουν θετικές αλλαγές σε έναν κόσμο γεμάτο κρίσεις, αγωνία, προβλήματα, εγωισμό, αδικία και σκοτάδι, όπως είναι ο σύγχρονος κόσμος μας. (Λέξεις 152)

Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές.